

ali bi imelo slovensko pesništvo od takih „pesnitev“ kaj posebne koristi, Prešernova slava pa gotovo ne. Pustimo torej to „možnost“ odprto in nikar ne tugujmo zaradi nje! Gotovo je to, da imamo v „Poezijah“ vsega pesnika Prešerna. Imeli smo že na str. 122. t. l. priložnost, opozoriti na manj vredne Prešernove „pesnitve“, ki bi njegov značaj le še bolj otemnile, ako bi jih bilo kaj več.

A bodi dovolj teh opazk! Zdele so se nam potrebne, ker cenimo visoko Prešerna v vsem, kar je zapustil lepega. Apoteozi človeka Prešerna smo se vsikdar ustavljali, a zato smo tembolj dolžni, da branimo to, kar je na njem pesniško veličastnega.

Dr. E. L.

Janka Kersnika zbrani spisi. Uredil dr. Vladimir Levčec. Zvezek II. Sešitek II. Cena K 2.50, po pošti K 2.60. II. zvezek elegantno vezan v platno K 6.—, po pošti K 6.30, elegantno vezan v pol usnje K 7.—, po pošti K 7.30. Založil L. Schwentner. V Ljubljani 1902. — Družega zvezka drugi sešitek zbranih Kersnikovih spisov prinaša dve povesti: „Lutrski ljudje“ in „Testament“.

„Lutrski ljudje“ so povest dveh nesrečnih src, ki jima ni bilo dano uživati skupaj ljubezni srečo. „O deklici, katere obrazek je naslikan tu gori nad menoj, in o njem, ki ga je slikal, govori moja povest“, pravi pisatelj (str. 2).

V prijaznem gradiču na Gorenjskem prebiva družina Wernerjeva, ki sestoji iz gospodarja, sina, hčere in stare tete. Grajšček je do vratu zadolžen pri pl. Bergu, bogatem zasebniku iz Lipskega. Sin njegov, „nadjant“, zna tudi dobro zapravljati, in tako je kmalu v kleščah upnikovih. Da se reši, prodá svojo hčer Olgo pl. Bergu. Olga ljubi slikarja Kosana, ki jo je videl pred letom dni v Rimu in jo slika na prošnjo očetovo. Olga se poroči s pl. Bergom, zatrjujoč Kosanu, da se vdaje le sili, da reši očeta in brata, da pa ostane vedno le njemu zvesta. Pri skrivnem slovesu pobije pl. Berg Kosana in ga hudo rani. — Čez tri leta pride Olga v Rimu v razstavo, vidi sebe naslikano kot Venero in zvé za naslov Kosanov. Obišče ga, in pri tem jo zaloti pl. Berg. Ločitev zakona je posledica, Kosan pa umrje v bolnici.

Značaji so risani splošno prav dobro. Tipični „nadjant“ (zakaj ne „nadporočnik“, ne vemo) je „navaden človek, lahkomiselno, brez trdnih nazorov, individuum, ki živi, ker je v življenje posajen“ (str. 21). Pl. Berg je označen premalo. Slikarja Kosana je dal stric duhovnik v šole. Mladi mož je simpatičen, zagovarja slovenske kmete, svoje rojake na-

sproti pl. Bergu, a ni značajan v svoji ljubezni. Ko prestane bolezen vsled rane, se vrne v Rim; tu zaide na kriva pota in živi zelo lahkomiselno. Tega bi ne pričakovali o njem. In to pripoveduje on Olgi, ki mu pové, da ga še vedno ljubi, vkljub temu, da je žena Bergova! Tudi Olga naj bi bila bolj močna; če se žrtvuje za očeta in brata, naj bo žrtev popolna, in zvesta naj bi bila možu tudi v srcu, ne samo po zunanjem! Ker je pa vedela, da ne bo mogla, dá, ne hotela biti zvesta, naj bi ne vzela pl. Berga!

Krepko, kakor more le verna slovenska mati, pové Kosanova mati sinu svoje misli in mnenje, ko izvé, da sin hodi „gori pri tistih grajskih zijala prodajat — pri tistih, ki še naše vere niso —“ (str. 41). „In da boš vedel — rajša bi ti bila na vrat stopila takrat, ko si se rodil, kakor pa doživela, da bi mi ti luteranko v hišo vodil, in če bi bila — zlata!“ (str. 42). Sicer pa premalo vpliva versko mišljenje na razvoj povesti, in zato je tudi naslov premalo opravičen.

Mnogo boljša je druga povest „Testament“.

Pri krčmarju Topolščaku umrje bogat tujec; vse svoje imetje zapusti svoji nezakonski hčeri Metki, ki je bila pri Brnotovih na reji. Testament dá Topolščaku in ga prosi, naj ga izroči sodišču. Topolščak se polakomni bogastva in skrije testament, katerega mu pa ukrade hlapec Tomaž, oče Metkine matere, ki je služila v Trstu. Topolščak snubi pri Brnotu Metko, in Brnot mu jo dá; Metka ljubi na skrivnem Brnotovega sina Gotarda, a se ne upa ustaviti volji Brnotovi. Preden gredó k poroki, pridejo na sled Topolščakovim sleparijam. Ta je najel mešetarja Klandra, da s silo vzame Tomažu testament. Mesto k poroki mora Topolščak v ječo s Klandrom, Metko pa dobi Gotard.

Krasna je ta povest. V slikanju domačih kmečkih ljudi je Kersnik res mojster. Topolščak in Brnot, bogata kmeta, Tomaž in mešetar Klander — kako živo so narisani! In sodnik s svojo veliko skrbjo za „rakce“, komu ne bo zbudil smeha, čeprav vedno trdi, da „prvo so uradne reči“! Povest je res iz naroda za narod.

Jezik je v obeh povestih, posebno še v drugi, prav lep, naroden. Pravopis je Levčev. Izraz „poduhovnil se je“ (str. 162) je najbrže stvorjen po hrvaškem „zapopio se je“. Ljudstvo pa ne govori tako, in ne vem, če se bo ta izraz mogel obdržati.

L. A.

Vrla gospodinja. Spisala M. Luitgarda Rihar. Ponatis iz letnih poročil uršulinskih šol v Ljubljani l. 1897/98—1901/02. V Ljub-